

« ΚΑΤΑΧΝΙΕΣ »

Ο ΤΥΦΛΟΣ

Πάει άκουμπώντας στο ραβδί του
Γέρος τυφλός σιγά - σιγά.
Μιά ελπίδα μόνος κυνηγά
Μέσ' στο σκοτάδι τὸ βαθύ του.

Θαρρείς βασιτᾶ μὲ τ' ἄλλο χέρι
Ἔνα ἄλλο χέρι μυστικό
Ποῦ τότε σέρνει βιαστικό
Σὲ ἴσιο δρόμο νὰ τὸν φέρη...

Κ' ἔτσι βαθειὰ - βαθειὰ κυττάζει
Ἐκεῖ ποῦ γέρνει στὸ ραβδί
Ποῦ λὲς μακροειὰ κάνει νὰ διῆ
Μιά αὐγὴ ποῦ τοῦ γλυκοχαράζει...

ΣΤΗΝ ΜΟΙΡΑ

Μοῖρα, γιὰ δόσ' τῆς λήθης τὸ νερό
Ἄχόρταγα νὰ πῶ καὶ νὰ μεθύσω
Τὸν πόνο νὰ ξεχνῶ καὶ νὰ θαρρῶ
Πῶς γύρισα στὰ περασμένα πίσω.

Στὰ εὐτυχισμένα χρόνια, στὰ παλῆὰ
Ποῦ ξέγνοιαστος ὀλόχαρα πετοῦσα
Μέσ' σὲ τρελλῶν ὀνείρων ἀγκαλιὰ
Πῶς μ' ἀγαπᾶ κ' ἐκείνη σὰν θαρροῦσα.

Καὶ τὸ καντύλι πῶχῳ στὴ ψυχῇ
Καὶ φέγγῳ νὰ ξεχάσω ἀναμένο
Νὰ διῆ ὅτι θρονιαίζει μοναχῇ
Στὸν θρόνο ἐκεῖ τὸν μαυροφορεμένο.

I. Γ. ΚΑΡΒΟΥΝΙΔΗΣ

ΤΑ ΑΡΙΣΤΟΥΡΓΗΜΑΤΑ

Τῆς νεωτέρας μας τέχνης

« Πρέπει ἡ σημερινὴ δημοσιογραφία νὰ εὑρίσκη μίαν μικρὰν θέσιν διὰ τὰ ἀναδημοσιεύειν, ἀπὲρ μνηστορημάτων, τὰ ὁποῖα δὲν εἶναι πάντοτε πρώτης τάξεως, τὰ ἔργα τῶν μεγάλων μας συγγραφέων, τῶν ἀσημωηθέντων καθὼς καὶ τῶν διαπρεπῶν. »

Φ. ΣΑΡΣΕ.

ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

Η ΑΓΓΕΛΙΚΑ

Ἐγείνε μεγάλη ταραχὴ σὰν πρωτοφάνηκε στὸ χωριὸ ἡ Ἀγγέλικα. Συνειθισμένος ὁ κόσμος ἀπ' τὴς ντροπαλῆς καὶ συμμαζεμμένες χωριατοπούλες βλέπει ἔξαφνα μέσα στὸ χωριὸ μιὰ κοπέλλα, ποῦ τοὺς φάνηκε σὰ Θεά, Πρῶτο, ποῦ ἦταν κάτασπρη, σὰ νὰ μὴν τὴν εἶδε ἥλιος ποτέ· δεύτερο, πρόσχαρη, γελαζόμενη καὶ ζωηρή, ποῦ τοὺς τρέλλαινε σὰ γελοῦσε καὶ τοὺς ἔδειχε τὰ μεγάλα κ' ὄμορφα δόντια της. Τρίτο, ποῦ δὲ φοροῦσε χωριάτικα, μόνον τῆς χώρας φορέματα. Μὰ τί πρῶτο, καὶ τί δεύτερο, καὶ τί δέκατο; Ἦταν νὰ τὴν βλέπης, καὶ νὰ μὴ χορταίνης.

Ἐφερε μίαν ἐπανάσταση στὸ χωριὸ ἡ Ἀγγέλικα. Οἱ καλοὶ χωριανοὶ δὲν τὸ λογάριζαν ἕνα τέτοιο κακό. Ὁ σκοπὸς τοὺς ἦταν ἀθῶος. Αὐτοὶ ζητοῦσαν μιὰ καλὴ δασκάλισσα, νὰ μάθη τὰ κορίτσια τοὺς γράμματα. Γράφουν λοιπὸν στὴ χώρα, καὶ σὲ λι-

γάκι ἐρχεται ἡ Ἀγγέλικα.

Σκολεῖο χτισμένο δὲν εἶχαν ἀκόμη. Τῆς νοικιάζουν ἕνα σπιτάκι, καὶ μέσα σ' αὐτὸ τὸ σπιτάκι ἀρχισε ἡ Ἀγγέλικα νὰ πολιτίζη τοῦ χωριοῦ τὰ κορίτσια. Ὡς ἐδῶ ἡ δουλειὰ πήγαινε καλὰ. Τὰ κορίτσια μαθαίνανε πῶς τὸ ψομὶ δὲν πρῶγεται μέσα στὸ βιβλίο ἀν δὲν γενῆ ἄρτος, καὶ σὰν τελειοῦν τὰ μαθήματα, ἀρχίζε τὸ ἐργόχειρο. Καὶ τὸ βράδυ, σὰν πήγαιναν στὰ σπιτία τους, ἄλλη ἔδειχε στὸν πατέρα της μπιμπίλες, ἄλλη παντούφλες, κ' ἄλλη κεντημένες καπνοσακούλες. Κι' ὁ πατέρας τᾶβλεπε αὐτὰ καὶ καμάρονε ποῦ τέλος πάντων εἶδαν ἀνθρωπισμὸ τὰ κορίτσια.

Ἡ δουλειὰ ὅμως δὲ σταμάτησε ὡς ἐδῶ. Οἱ μεγάλες κοπέλλες, ποῦ δὲ μπορούσαν πιὰ νὰ πᾶνε σκολεῖο, δὲν ἔπρεπε νὰ μείνουν κ' αὐτὲς πίσω. Πῶς νὰ βγοῦν ὕστερα οἱ μικρότερες ἀδερφάδες τοὺς πιὸ ἄξιες καὶ πιὸ χαριτωμένες στὸν κόσμῳ! Ρίχτουντε λοιπὸν τῆς Ἀγγέλικας, κ' ἡσυχία δὲν τῆς ἀφίνουν. Νυχτέρι δὲ γίνονται, ποῦ νὰ μὴν τὴν ἔχουν στὴ μέση νὰ λήη ἱστορίας, νὰ ξιγᾶ συνήθειες τῆς χώρας, νὰ τραγουδᾷ τραγούδια τῆς χώρας νὰ κόβη καὶ νὰ ῥάβη, κ' αὐτὲς νὰ λησιμονοῦν κάθε χωριάτικο παιγνίδι, τραγούδι καὶ παραμῦθι, καὶ νὰ κάθονται σὰ μαγεμμένες νὰκοῦν τὴν Ἀγγέλικα!

Εἶνε ἀλήθεια πῶς σὰν ἐφευγε ἡ δασκάλισσα στὸ σπιτάκι της, οἱ χωριατοπούλες, — πῶς νὰ ξεχάσουν τὴν τέχνη! — τῆς κάμανε γίλια περιγέλια τῆς κακόμοιρας. Ἄλλη νὰ μιμᾶται τὴ φωνὴ της, ἄλλη τὰσυνήθιστα λόγια της, ἄλλη τὴ μαριόλική της ματιὰ. Ἀθῶα περιγέλοια, χωρὶς κημμιά ζούλια

και καμμιά κακία, ἔτσι νὰ τῆς βροῦν κἀτι τις νὰ γελάσουν. Καί σάν ἔσκιαναν στό γέλιο, ἀρχίζαν πάλι νὰ τῆς θαυμάζουν τὰ κόκκινα χεῖλη, τὰ κάτασπρα δόντια, τὸ μικρὸ ποδαράκι, τὴν περπατηξιά της, τὰ στολιδάκια της, τίς φορεσιές της, ὅλη της τὴ χάρι και τὴ μορφιά.

Καί μὲ τὸ βλέπε βλέπε και θάμμαζε, ἀρχισαν οἱ χωριατοπούλες ν' ἀλλάζουν συνήθειες. Ἡ ἀλλαγὴ αὐτὴ ἦταν φυσικὰ σιγανὴ κι' ἀπ' ἔξω μονάχα. Φύση δὲ μπορούσε ν' ἀλλάξῃ ἢ χωριατοπούλα. Ἀλλάζε λοιπὸν μερικὰ λόγια, μερικὰ φροσίσματα, μερικὰ φροσέματα και στολίδια. Κι' αὐτὸ ἴσια ἴσια ἦταν ποῦ τοὺς ἔκαμε τοὺς καλοὺς χωριανούς νὰ μὴν τὴν καλοβλέπουν τὴ λουσατὴ ἐκείνη μάγισσα. Τώρα δὲ σῶνανε πιά τὰ σπιτικὰ τούλια και λινομέταξα, ἔπρεπε νὰ φέρουν κι' ἀπ' τὸ μαγαζὶ λογιῆς λογιῆς κορδέλλες, κουμπιὰ και κουρέλλια. Καί τὸ χειρότερο, ποῦ ἡ μίμηση δὲ μπορούσε ν' εἶνε σωστή, κ' ἔβλεπε ἀξάφνα ἕνα καπελλίνο μ' ἕνα γερτάι, ἕνα φράγκικο φαρμαπαλὸ μ' ἕνα κοντογούνη. Ὁ πατέρας φυσικὰ δὲν τὰ κοίταζ' αὐτὰ. Ὁ πατέρας μέσα του τὰ καμάρονε ἴσως. Ἐκείνο ποῦ τὸν πνοῦσε τὸν πατέρα ἦταν ἡ τσέπη, τὸ ἔξοδο, αὐτὴ ἦταν ἡ ἐπανάσταση ποῦ ἔβλεπε ὁ νοικοκύρης και τὸν ἔπιανε τρόμος. Κι' ὅσο ἡ κόρη του στολιζούνταν, τόσο φύλαγε αὐτὸς τὴ λιγδωμένη του γούνα, ἢ τὸ μπαλωμένο του πόδημα.

Μῆτε δῶ δὲ σταμάτησε τὸ κακὸ. Ἡ Ἀγγελίκα, καθὼς εἶπαμε, ἦταν ζωηρὴ και μιλητικιά. Ἀρχισε λοιπὸν σιγὰ σιγὰ νὰ ψαλιδιζῇ και τῆς χωριατοπούλας ἢ γλώσσα, και ἄς ἦταν και κανένας ξένος μπροστά της. Κἀποτες πετοῦσε και μιὰν αὐθάδεια τοῦ πατέρα της. Οἱ προεστοὶ κ' οἱ ἔφοροι, ἂν και σάν καλοὶ πατριῶτες ἤθελαν τὴν πρόοδο τοῦ χωριοῦ, ἢ νοικοκυρωσύνη τους ὅμως ἦταν κι' ἀπ' τὸν πατριωτισμὸ μεγαλύτερη, και κάθε φορὰ ποῦ παίζαν τὰ καμπολόγια τους στό ἰδιαιτέρους καφενεδάκι συλλογιούνταν πῶς νὰ τὴν συμμαζέψουν λιγάκι αὐτὴ τὴ δασκάλισσα, νὰ περιοριστῇ τὸ κακὸ. Νὰ τὴ διωξουν δὲν ταίριαζε. Μιά δασκάλισσα ἔπρεπε ν' ἔχουν. Ποιὸς ξέρει ἂν δὲν τοὺς ἤρχουνταν και χειρότερα.

— Ἐγὼ τὸν βροῖκα τὸν τρόπο, τοὺς λέει μιὰ μέρα ἕνας τους, Σπανὸ τὸν λέγανε, ἂν και δὲν ἦταν σπανός. Νὰ τὴν παντρέψουμε τὴ δασκάλισσα. Θὰ νοικοκυρευτῇ και θὰ ἡσυχάσῃ κι' αὐτὴ κι' ἐμεῖς.

— Ποῦ νὰ τὴν παντρέψῃς! Δὲν ἀκουσες τί ἔλεγε τίς προἰλλες τῆς κόρης μου, πῶς εἶνε ντροπῆς νὰ τὴν παντρεύουν οἱ γονιοὶ της και νὰ μὴ διαλέγῃ μοναχὴ της τὸ παλικάρι της;

— Αἶ, ἄς τὴν ἀφήσουμε λοιπὸν νὰ τὸν διαλέξῃ αὐτὴ, λίγο τερτίπι κ' ἔγεινε ἢ δουλειά.

Καλὴ του; τύχη ποῦ εἶχαν ἕνα ἀνοικονόμητο

χουβαρτά, τὸν πρωτομάστορα τὸ Μυζήθρα. Πηγαίνει ὁ Σπανός μιὰ βραδυὰ στὴν ταβέρνα, τοῦ ρίχνεται τοῦ Μυζήθρα, και μὲ λίγα λόγια τὸν ἐτοιμάζει γιὰ τὸ τερτίπι.

— Τί κάθσαι και χάνεις τὴ νιότη και τὴ μορφιά σου στὴν ταβέρνα; τοῦ λέει. Ποῦ θὰ τὴ ξανάβρης μιὰ τέτοια Νεράϊδα, τέτοιο ἀφρό, τέτοιο κρῖνο; Τί καλῆτερο θέλεις παρὰ μιὰ τέτοια γυναίκα; Τὸ δικό σου τῶχεις, τί πειράζει ἂν δὲν εἶνε και πλοῦσια; Μιὰ πατινάδα, ἂν φοβᾶσαι τὴν πατινάδα, ἕνα λουλουδάκι, μιὰ μικρὴ πρόφαση, και τέλειωσε ἢ δουλειά. Τί χάνουμε τὰ λόγια μας; Πήγαινε σπίτι της ἀπόψε νὰ κοιτάξῃς μὴν τύχη κι' ἀρχισε νὰ καθίζῃ ὁ καινούργιος ὁ τοίχος. Πῆς πῶς σ' ἔστειλα γῶ. Μὴ φοβᾶσαι. Κάμε σύ μιὰν ἀρχή, κι' ὅσο γιὰ τὰ στερνά, ἔνοια σου.

Ὁ Μυζήθρας στὴν ἀρχὴ τὰ πῆρε ὅλα αὐτὰ γιὰ κοροιδέματα τοῦ κύρ Σπανοῦ. Τὸν ἤξερε πῶς ἀγαποῦσε νὰ πειράξῃ και δὲν πολυπρόσεξε. Σάν πήγαινε ὅμως σπίτι του τὴ βραδυὰ ἐκείνη ὁ Μυζήθρας δὲν τραγουδοῦσε καθὼς ποῦ συνειθίζε. Βυθίστηκε σὲ μιὰ παραξένη συλλογὴ. Ἦσυχία δὲν εἶχε. Γιατί τάχα νὰ κάμῃ ἕνα τέτοιο χωρατὸ ὁ Σπανός; Γιατί νὰ μὴν εἶνε κι' ἀλήθεια; Τί χάνῃ ἂν δοκιμασῃ; ἂν πιτύχῃ, ποιὸς ἄλλος μὲς τὸ χωριὸ θάχῃ ἕνα τέτοιο ἠσαυρὸ γιὰ γυναίκα; ἂν δὲν πιτύχῃ, και τὸ μάθῃ ὁ κόσμος και τῆς βγάλουν τραγοῦδι, ἄς ὀψεται ὁ Σπανός, ποῦ στάθηκε αἷτιος.

Ἀνέβαινε τὸν ἀνήφορο και πήγαινε πρὸς τὸ Σκολεῖο. Στάθηκε μιὰ στιγμὴ νὰ πάρῃ τὴν ἀναπνοή του. Ἐρριξε μιὰ ματιὰ πρὸς τὰ παράθυρα τῆς Ἀγγελίκα, και τοῦθε νὰ ξεσπάσῃ στό τραγοῦδι ποῦ νὰ πᾶν καπνός. Κρατήθηκε ὅμως και πῆγε μπρός. Φτάνει στὴν πόρτα. Ἡ καρδιά του ἔτρεμε τώρα, ὁ λαίμος του στέγνονε, ἴδρος ψιλὸς τὸν περιχύνε. Σκύβει και βλέπει ἀπ' τὴν κλειδύτρυπα πρὶ νὰ χτυπήσῃ. Μέσα στό χαγιατί ἢ παρακώρη, ἢ θύρα ὅμως τῆς κάμαρας ἀνοιχτή, κ' ἡ Ἀγγελίκα μπρός σ' ἕνα τραπέζακι και κεντοῦσε.

Καλὰ λέει ὁ Σπανός πῶς εἶνε Νεράϊδα, ἢ διαδούλισσα, εἶπε. Ὡς τόσο, τί νὰ τῆς πρωτοπῶ σάν ἔμπω! Αἶ, ἄς τῆς πῶ καλησπέρα κ' ἔχ' ὁ Θεὸς γιὰ τᾶλλα.

Χτυπᾷ τὴν πόρτα. Ἀνοίγει ἢ παρακώρη, και μπαίνει μέσα ὁ πρωτομάστορας.

Ἡ Ἀγγελίκα σηκώνεται μισοτρομαγμένη. Στάθηκε σὰ λαμπάδα, μὲ τὰ μαῦρά της μάτια ὀρθάνοιχτα, σὰ νὰ τοῦ λέγανε τί θέλει ἐκεῖ τέτοια ὦρα!

— Καλησπέρα σας, κ' ἕνα λυγάρι, τῆς λέει, νὰ ρίξω μιὰ ματιὰ στό κατώγι, γιατί ὁ καινούργιος ὁ τοίχος θαρρῶ πῶς καθίζει και μ' ἔστειλε ὁ κύρ Σπανός νὰ κοιτάξω.

— Μαροῦλα, φωνάζει ἢ Ἀγγελίκα, ἀναψε ἕνα φῶς και δός το τοῦ Μάστορα νὰ κοιτάξῃ. Ἐλπίζω πῶς δὲν εἶνε τίποτε.

— Ἐγὼ κοίταξα καλὰ ἀπ' ἔξω καὶ νὰ σὰς πῶ δὲν παρατήρησα τίποτες. Ὡς τόσο ἄς δοῦμε κι' ἀπὸ μέσα.

Κατεβαίνει στὸ κατώγι, καὶ σὲ λίγη ὥρα ξανα-
νεβαίνει καὶ λέει πάλι τῆς δασκάλισσας πὼς δὲν
ἔχει φόβο ὁ τοίχος, καὶ νὰ μὴν τὸ κάμη μήτε λόγο,
νὰ μὴν τρομάξῃ ὁ κόσμος τοῦ κάκου, καὶ δὲν στέλ-
νει σχολειὸ τὰ κορίτσια του.

Ἐδῶ στάθηκε μιὰ στιγμή ὁ Μυζήθρας μπροστά
της. Ὁ Μυζήθρας δὲν ἦταν ἄσκημο παλικάρι. Ἦ-
ταν ἀψηλός, μεγάλα καστανὰ μάτια καὶ μικρὸ μου-
στάκι λεβέντικο. ἦταν καὶ γλυκομιλητός. Ἔλα ὅ-
μως ποῦ δέθηκε ἡ γλῶσσά του τώρα! Τί νὰ τῆς
πῆ, ποῦ ἦταν κ' ἡ παρακὼρη παρέξω!

— Ἄς δοῦμε μιὰ καὶ στὸ Σκολεῖο μέσα· λέει ἄ-
ξαφνα, ἐκεῖ ποῦ κοίταζε γύρω τοὺς τοίχους.

Καὶ παίρνει τὸ λυχνάρι, καὶ πηγαίνει μόνος του
στὴν κάμαρα τοῦ Σκολεῖου, νὰ συλλογιστῇ πὼς ν'
ἀρχίσῃ τὴ δυσκολώτατη αὐτὴ ὁμιλία.

— Λάττε νὰ δῆτε, τῆς φωνάζει ἀπὸ μέσα.

Ἡ Ἀγγελίκα πηγαίνει στὴν κάμαρα τοῦ Σκο-
λεῖου.

Ἐφρεγγε δὲν ἔφρεγγε μέσα στὴ μεγάλη ἐκείνη
κάμαρα μὲ τὸ μικρὸ λυχνάρι. Ἡ Ἀγγελίκα περ-
πάτηξε λαφρὰ λαφρὰ καὶ πῆγε καὶ στάθηκε μπρο-
στά του σὰν ἀγγελο, μὲ τὸ ἀμελημένο της φόρεμα,
μὲ τὰ μαυρὰ της μάτια, μὲ τὸν ἄσπρο λαϊμὸ της,
καὶ μὲ τὰ δυὸ της χεράκια σφιγμένα πρὸς τὰ στή-
θια σὰ νὰ μισοκρύωνε.

— Αὐτὴ τὴ χαρμαμάδα πρέπει νὰδε ὁ κύρ Σπα-
νὸς καὶ φοβήθηκε. Λίγο σουβᾶ θέλει καὶ τίποτις
ἄλλο. Τὸ σπίτι εἶνε γερὸ, μᾶς βγήκε καὶ καλορρί-
ζικο. Ὅλες μας οἱ κοπέλλες ἀθροπεύουν δῶ μέσα.

— Καλωσύνη σας νὰ τὸ λέτε αὐτό· καὶ τοῦ
χαμογελάσε ἡ Ἀγγελίκα.

— Δασκάλισσά μου, ἐμεῖς οἱ χωριανοὶ λέμε ἴσια
τὰ πράματα. Ὅτ' ἄς ἔλεγα καὶ μιὰν ἄλλην ἀλή-
θεια, ἂν δὲ φοβοῦμουν πὼς μπορούσατε νὰ τὸ πάρετε
ἄτακμα.

— Σὰν τί ἀλήθεια, τοῦ κάνει ἡ Ἀγγελίκα, καὶ
πάει ἕνα βῆμα κοντήτερα του.

— Πὼς εἶνε μιὰ ψυχὴ στὸ χωριὸ ποῦ πάει νὰ
τρελλαθῇ μετὰ σὰς.

— Καλὲ τί μοῦ λές! Καὶ ποιά νᾶνε, νὰ σὲ χα-
ρῶ, αὐτὴ ἡ ψυχὴ: πές μου το τώρα, ποῦ δὲ μᾶς
ἀκούει κανένας.

— Κι' ἂν θυμώσετε;

— Σοῦ τάζω πὼς δὲ θυμῶνω, ὅποιος κι' ἂν εἶνε·
γιατί νὰ θυμώσω;

— Καλὰ, νὰ σὰς πῶ λοιπὸν ποιός. Εἶνε ἕνας,
ποῦ δὲν εἶνε γέρος, δὲν εἶνε καὶ φτωχός. Δὲ ξέρει
πολλὰ γράμματα, εἶδε ὅμως στὸν καιρὸ του λιγάκι
κόσμο. Ἐξω τὴν ἔμαθε τὴν τέχνη του. Εἶνε λοιπὸν
καὶ τεχνίτης. Δὲ ξέρει νὰ λήῃ τὸν πόνο του σὰ βι-
βλίο, ξέρει ὅμως νὰ τὸν τραγουδᾷ σὰν τὸ πουλὶ

μὲς τὰ δάση. Δὲ ξέρει νὰ χαιρετᾷ φράγκικα, ξέρει
ὅμως ν' ἀγαπᾷ καὶ νὰ χαϊδεύῃ ρωμέικα.

— Καὶ τὸνομά του; ῥωτᾷ ἡ Ἀγγελίκα χτυ-
πώντας τὸ ποδαράκι της.

— Δὲ μπορῶ νὰ πῶ τὸνομά του, δὲν ἀποκοτῶ.
Καὶ σταμάτησε ὁ Μυζήθρας.

— Εἶνε ἔτσι ἀψηλός, νόστιμος, παλικαρᾶς, γλυ-
κομιλητός; ῥωτᾷ πάλι ἡ Ἀγγελίκα γελώντας.

— Δὲ μπορῶ, δὲ μπορῶ νὰ σὰς πῶ· πάει νὰ
σβύσῃ ὁ νοῦς μου σὰν αὐτὸ τὸ λυχνάρι. Καὶ βάζει
τὸ λυχνάρι σ' ἕνα θρανίο, κι' ἀπλόνει τὸ χερί στὸν
τοίχο, καὶ βλέπει χάμω συλλογισμένος.

— Τί ἔπαθες, παλικάρι μου; τί ἔχει ὁ καυμέ-
νος! Νὰ σοῦ φέρω λιγάκι νερό.

Γυρίζει τότες ὁ νέος καὶ τὴ βλέπει μ' ἕνα πικρὸ
χαμόγελο καὶ τῆς λέει:

Δὲν εἶνε πρᾶμα ν' ἀρρωστᾷ, πρᾶμα νὰ θανατόνη,
Σὰν τὴν ἀγάπη τὴν κρυφὴ ποῦ δὲν ξεφανερώνει.

Ἡ δασκάλισσα, ἂν καὶ φυσικὰ κάτι ἔννοιωσε, ἢ
ὅμως ἤθελε νὰ παίξῃ καὶ νὰ περάσῃ τὴν ὥρα της,
ἢ νοστιμεύουνταν ν' ἀκούσῃ κι' ἄλλα, κ' ἔκανε τὴν
ἀνήξερη ἀκόμα.

— Ἐχεις ἀγάπη μὲς τὴν καρδιά σου, καθὼς
βλέπω, τοῦ λέει. Καὶ ποιά νᾶνε ἡ ἄτυχη αὐτὴ ἀ-
γαπητικιά, ποῦ δὲν τὸ ξέρει τί πόνο τὴν ἔχεις;

Καὶ τῆς ρίχτει τώρα μιὰ ματιὰ φλογερὴ ὁ
Μυζήθρας καὶ τῆς λέει μὲ φωνὴ σιγανὴ καὶ τρε-
μουλιαστή:

Ἀγγελικούλα ζάχαρη, κι' Ἀγγελικούλα μέλι

Κι' Ἀγγελικούλα κρυὸ νερό, ποῦ πίνουν οἱ ἀγγελοί.

Δὲ μπορούσε πιά ἡ Ἀγγελίκα νὰ καμωθῇ πὼς
δὲν ἔννοιωθε. Ἀρχίσαν νὰ τῆς ἔρχονται σύγκρουα.
Δὲν ἦταν φρόνιμο νὰ μείνῃ κοντὰ του. Μπορούσε
καὶ νὰ σκύψῃ νὰ τὴ φιλήσῃ. Τραβήχτηκε λοιπὸν δυὸ
βήματα, πῆρε τὸν συνειθισμένο ἀέρα της σὰν ἔδλε-
πε ξένο, καί,

— Λοιπὸν δὲν ἔχει ὁ τοίχος τίποτις, τοῦ λέει.
Εὐχαριστῶ γιὰ τὸν κόπο σου, εὐχαριστήσέ μου καὶ
τὸν κύρ Σπανό.

Ὁ Μυζήθρας τᾶχε χαμένα. Τὸν ἔδερνε ἡ ἀγάπη
καὶ ἡ ντροπὴ. Κυττάζει γύρω του νὰ δῆ πὼς νὰ
φύγῃ χωρὶς νὰ τὸν ξαναδῇ ἢ περήφανή του Ἀγ-
γέλικα. Βλέπει τὴν πόρτα ποῦ βγαίνανε τὰ κο-
ρίτσια· τὴν ἀνοίγει, καὶ ἴσια ἔξω χωρὶς μήτε ν'
ἀ-
κουσθῇ τὸ περπάτημά του.

Σὰ βγήκε ἔξω ἀπ' τὴν αὐλὴ, καὶ κατέβαινε τὸν
κατήφορο, καὶ τότε χτύπησε τὸ βραδυνὸ ἀγεράκι,
καὶ συνέφερε πάλι, χάθηκε ἡ ντροπὴ καὶ τοῦ ἔμενε
μοναχὴ ἡ ἀγάπη. Καὶ σὰν τραβήξῃ ἀκόμα παρα-
κάτω, κ' εἶδε μπροστά του τὸν κάμπο, καὶ τὸ φεγ-
γὰρι νὰ παίξῃ στὰ κύματα, ζύπνησε τὸ λεβέντικὸ

του χουβαρταλίκι μές τήν καρδιά του, καί διαλά-
ληξε άμέσως ό κόσμος μέ τό τραγουδί του:

Καλονυχτίσω μιὰ ψυγή καί τόνουα δέ λέγω·
Κι' άν μελετήσω τόνουα, βουρκόνουμι καί κλαίγω.

— Πήτέ μου, πήτέ μου κι' άλλα, νά σάς χωρώ,
άπ' αυτά τά δαιμονισμένα λιανοτραγουδά σας. —
έλεγε μιὰ βραδυά στις κοπέλλες ή 'Αγγέλικα, εκεί
πού βόθχανε καί κεντούσανε γύρω στού νυχτεριού τό
λυγάρι. — Είνε γλυκά γλυκά καί νόστιμα, είνε
μυρωδάτα σάν τό βασιλικό, πήτέ μου κι' άλλα,
πεθαίνω γιά τά χωριάτικα σας αυτά ζουμπουλά-
κια, πού τά καταφρονείτε, καύμένες, καί δέν ξέρετε
τί θησαυρό έχετε! "Αχ, χωριό καί πάλι χωριό!
Πού νάβρη κανένα; ένα τέτοιο νυχτέρι στή χώρα!
Πού ν' άκούση τέτοια μυσκουρισμένα τραγουδια!
Θά τά μάθω, θά τά μάθω κ' έγώ αυτά τά τραγου-
δια. Δέ μπορώ πιχ νά ζήσω χωρίς αυτά.

Κι' άρχισε άμέσως νά ψιλοτραγουδᾷ, σ' ένα σκο-
πό τοῦ χωριού:

Κυπαρισσάκι μου ψηλό, σκύψε νά σοῦ λαλήσω.
"Εχω δυό λόγια νά σοῦ πῶ, κι' άπέ νά ξεψυχήσω.

Καί δός του γέλοια οί κοπέλλες, πού πήγαιναν
νά λωλαθοῦν μαζί της.

— Τί ὡμορφα τά τραγουδᾷ, σά νά γεννήθηκε
στό χωριό ή μαριολεμένη! φωνάζανε.

— Μπα! Καί μηγάρ δέ γεννήθηκα σέ χωριό!
Τήν καύμένη μέ φέρανε στή χώρα μικρή μικρή, —
μήτε μάννα είχα μήτε πατέρα. "Ο καύμένος ό θεϊός
μου ό παπᾶ Φέστας μέ πήρε στή χώρα καί μέ σπου-
δαξε. Τή θυμούμι τή δύστυχη τή μάννα μου σά
νάτανε χτές. Νά, έτζι φαίνονται. "Ολοι μου λέ-
γανε πῶς τῆς έμοιαζα.

Καί παίρνει μιὰ μαγουλίκα, καί τήν τριγυρίζει
στό κεφάλι της, καί τίς βλέπει μέ μιάν ήμερη καί
συλλογισμένη ματιά. Ήταν αληθινή ζωγραφιά
τόρα.

Οί χωριατοπούλες κάθονται καί τή βλέπουν
άμίλητες καί συγκινημένες. Δυό τρεις δακρύσανε
κιόλας.

— Είσαι δική μας. 'Αγγέλικα, καί βγάλτο άπ'
τό νοῦ σου πῶς θά μάς φοραγκέψης, τῆς λέει μιὰ
τους, ή μεγαλύτερη.

— "Εγώ νά σάς φοραγκέψω, άγάπη μου; Θεός
νά φυλάξη! Κοιτάξετε νά μή μέ φοραγκέψετε σεις
τόρα πού ξανάγεινα πάλι χωριατοπούλα. Μιὰ βδο-
μάδα καί θά μου τραγουδᾷς τό τραγουδί τῆς νύφης.

"Εμειναν όλες ξερέες. Βάζουν τά έργόχειρα χάρμου
βλέπουν ή μιὰ τήν άλλη, άρχισοῦν ένα τσιριχτό σά
λωλές, πηδοῦν ὄρθιες, καί τριγυροῦν τήν 'Αγγέ-
λικα νά μάθουν τί τρέχει.

— "Αφήσατέ με, νά σάς τό πῶ. Θά μέ πνίξετε
καημένες! Νά! άπλούστατο πράμα! 'Αγάπησα ένα
παλικάρι, καί θά τό πάρω. Μή ζουλέψετε, δέν είνε
καμιανῆς άραβωνιαστικός. Είνε άπ' τόν άλλο μα-
χαλά. Δέν είνε γέρας, δέν είνε φτωγός. Δέ ξέρει
παλλά γράμματα, ξέρει ὅμως τήν τέχνη του. Δέ
μπορεί νά μου πῆ τήν άγάπη του σά βιβλίο. Ξέρει
ὅμως καί τραγουδᾷ σάν πουλί μέσ τά δάση.

— Καί τόνουά του; φωνάζουν όλες:

— Τόνουά του; "Ενα πράμα πού γίνεται πολύ
νόστιμο μέ τό μέλι.

— "Ο Μυζήθρας!! φωνάζει ή μεγαλύτερη.

— Λοιπόν έσύ πού τόν έννοισες θᾶθης νά στο-
λίσης τή νύφη. "Ο γάμος γίνεται στό σπίτι τοῦ
προεστου κύρ Σπανού.

Κ' έτζι έγεινε. "Ο Σπανός πήρε ὅλη τή δουλειά
άπάνω του, σάν πατέρας τῆς ό καύμένος.

"Η 'Αγγέλικα, καί καλᾶ νά γείνη νύφη σωστή
τοῦ χωριού. Μήτε οί τρέμουςες έλειπαν, μήτε τά
χιλια άλλα, στολίδια καί γλέντια, πού κάνουν τούς
χωριανούς νά λέν τό γάμο χαρά.

"Όσο γιά τό γαμπρό, αυτός πιχ συμμαζεμό δέν
είχε. "Ως καί στή στεράνωση άπάνω έσκυψε κ' είπε
τοῦ κύρ Σπανού.

— Είμαι βασιλιάς, ή 'Αγγέλικα είναι κορόνα
μου, καί τοῦ λόγου σου ό σύμβουλος μου.

Καί δέν έλεγε ψέμματα. Σάν αληθινός σύμβουλος
τή βόλεψε τή δουλειά ό κύρ Σπανός. Αυτός ήταν
πού πήγε καί τῆς φύσηξε τή φωτιά τῆς 'Αγγέλικας
ὑστερ' άπ' εκείνη τή βραδυή. Αυτός έκαμε καί
τήν προξενιά τῆς κυρά Μυζήθραϊνας, καί σέ δυό
βδομάδες ήταν ὅλα τελειωμένα, κ' ή κυρά Μυζή-
θραϊνα κατασταλαγμένη μέ τό γυόκα της, καί μέ
τή νύφη της, κ' άποφασισμένη νά ζήση μαζί τους,
νά κοιτάζη, έλεγε, τά 'γγονάκια της, σάν πήγαινε
ή 'Αγγέλικα στό Σκολειό.

Κ' έτζι νοικοκυρεύτηκε ή δασκαλίτσα, ντύνον-
ταν καί μιλούσε καί φέρνονταν σάν ὅλον τόν κό-
σμον, γλύτωσαν καί τοῦ χωριού οί κοπέλλες άπ' τήν
τρέλλα νά θέλουν καί καλᾶ νά φαίνονται Φράγ-
κισσες.

Τάδος Καλογιάννος.

ΦΘΙΝΟΠΩΡΙΝΟ ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΑ

Μέ τά κάλλη τῆς άνοιξης, μέ τά πλούτη καί τές
χάρες τοῦ καλοκαιριοῦ, μέ καρδιά μπλεγμένη στά
μαγικά χάδια τῆς φύσης μέ μάτια χαρούμενα καί
χορτασμένα άπό κάθε λογῆς μεγαλειῶ καί χόρη, μέ
χειλία εὐγνωμόνα κ' εὐγενικό πού θέλουν νά εκ-
φράσειν τές θείες έντύπωςες τοῦ νοῦ καί τῆς καρ-
διάς, ψάλλω σήμερα τό φθινοπωρινό τραγοῦδι, πού θά
χαθῆ στήν έρημιά καί στό χάος τοῦ χρόνου μαζί μέ